

vilar närmast på Petrus de Tarantaise. Två ting, säger han med denne, erfordras för att stämplas såsom häretiker. För det första: en irring i förståndet i fråga om de ting, som faller under tron, ett förnekande alltså av något ställe i den heliga skrift eller av vad kyrkan fastslagit såsom normgivande i trossaker. För det andra och som ett komplement till detta: hårdnackenhets i viljan, så att man inte endast frivilligt väljer att ansluta sig till falsk lära, utan också hårdnackat står emot sanningen, som är en uppenbarad. I motsats härtill definierar Antoninus schisma såsom en förbrytelse, vilken inträder då någon vägrar att vara under påven och att stå i gemenskap med kyrkans honom underdåniga lemmar. Schismat står direkt och genom sitt inneboende väsen i strid med kyrkans enhet. Men verklig schismatiker är endast den som av fri drift och med full avsikt skiljer sig ut ur denna enhet. Häresi och schisma skiljer sig från varandra såsom släktet och arten, sicut genus et species¹.

Den andra fråga, som reser sig, är frågan: var de förbrytelser, för vilka Gustaf Trolle anklagade, i belysning av det här sagda, tillräckliga för att tjäna såsom motivering för kätteri?

De två förbrytelser ärkebiskopen skjuter i förgrunden är förbrytelserna mot biskoparnas och klerkernas personer och mot den kyrkliga egendomen. Båda hade sedan långt tillbaka varit föremål för lagstiftning, och denna fått sin sista gällande utformning av Julius II i konstitutionen *Consveverunt* 1511 och vid det femte Laterankonciliet i Leo X:s konstitution *Supernæ* 1514. Förbrytelserna var eo ipso belagda med exkommunikation och anathema; absolutionen var reserverad påven². För den tredje förbrytelsen i klagoskriften, trugandet till att under rådande interdikt säga messan, stipulerade redan Clemens V straffet: *excommunicatio latæ sen-*

¹ Antonini archiepiscopi Florentini ordinis prædicatorum *Summæ sacræ theologiæ iuris pontificii et Cæsarei secunda pars*. Tit. XII. c. 4—5; Tit. III. c. 11.

² *Consveverunt* 1511 §§ 8 och 10; *Supernæ* 1514 § 39.